

mark beyer

- brutaalinen
tikku-ukkotyylin
mestari

Herra Beyerin omakuva

Raw'n piirtäjäesittelyissä amerikkalaisen **Mark Beyerin** (s. 50) olipaikka vaihtelee. Berleheimissä, Pennsylvaniassa syntynyt taitoilija on asunut jopa useita vuosia Japanissa. Hän tunsi olonsa U.S.A:ssa liian uhdistavaksi. Viimeksi hänen on ilmoitettu asuvan japanilaisen vaimonsa kanssa New Yorkissa.

Beyer aloitti piirtämisen v. 69 kiinnostuttuaan elokuvista. Viimeisenä vuotenaan yliopistossa hän teki animaatioclokkan. Beyer myös opiskeli kunkauden verran elokuvataidetta School of Visual Artsissa ja jatkoi animaatioiden parissa vielä koulusta lähdettyäänkin.

Sarjakuvaura urkenee

Seitsemänkymmentäluvun alussa Beyer kiinnostui underground-sarjakuvista, varsinkin **art spiegelmanin** ja **Bill Griffithin** tekemisistä. Näiden perustettua Arcade-lehden v. 75 Beyer innostui tekemään itselkin sarjakuvia. Hän debytoi Arcadessa vuotta myöhemmin, mutta ehti saada vain kaksi puolen sivun juttua julkaisuksi, ennen kuin Arcade lopetettiin.

Beyer siirtyi tekemään omakustanteita. Vuonna 78 spiegelman ja Beyer julkaisivat yhteisen Manhattinin. Beyerin omia lehtiä olivat nun. Disturbing Evening and Other Stories (1979) ja Dead Stories (1982).

Markin ja artin tier olivat eronneet Manhattanin jälkeen, mutta -80 luvun alussa Beyer yhytti spiegelmanin New Yorkissa ja ehti parhukesi mukaan käynnistämään Raw'ta.

Urbaania primitivismiä

Beyerin omintakeinen piirrostyyli on herättänyt ansaittua huomiota. Alussa hänen kuvansa olivat täysin kaksikulotteisia. Hän ei tiennyt, miten olisi piirtänyt syvyyssvaikutelman. Myöhemmin luodessaan katuakymää hän omien sanojensa mukaan yhtäkkiä tajusi perspektiivien olemassaolon.

Mark päätti kuitenkin kapi-noida valmiita sääntöjä vastaan ja tutkiskella asiaa itseks-

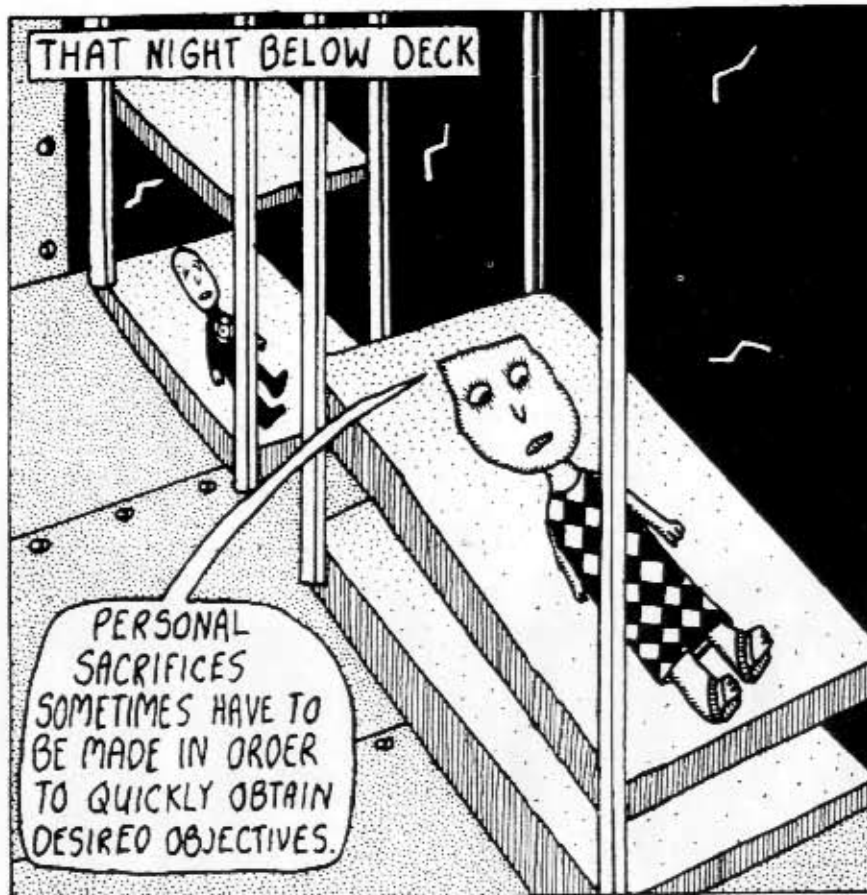
seen luoden samalla saugen outoja näkökulmia. "Huomioiden tekeminen ja itseopiskelu on jännittävä, mutta toisaalta se rajoittaa piirtämistä niin, etten voi tehdä realistisia kuvia.", kertoo piirtäjä itse (Bild & Bubbla 4/84).

Filmausinnostuksen perintönä Beyer miettii piirtäessään kuvakoot ja -kulmat tarkkaan. Hänen persoonallinen taustojen piirrostyylinä näyttää tapahtumat usein yläviistosta niin, että kuvan ainoa pakopiste on kuvan yläreunan tienoilla.

Läntiperspektiivi aiheuttaa "taivasosuuden" puuttumisen kuvista. Hämmöt ovat yleensä kaksiulotteisia ja isoimmilla esineillä on kullakin

Nigel Dennisin Pukey-novellin kuvitusta

oma omituinen perspektiivinsä.

Amy filosofi, Jordan kuuntelee

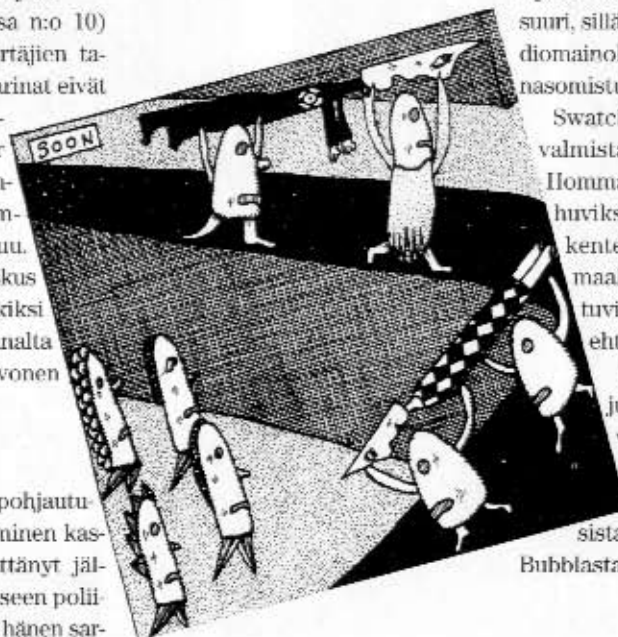
Edellä mainitut kikkailut yhdistettynä mielikuvituksellisiin pintakuviointeihin luovat Beyerin sarjoihin ainutlaatuisen tunnelman. Myös tarinoiden logiikka, tai pikemminkin sen puute, ovat useimmille tuttuja öisistä visioistamme. Beyerin hahmojen abstraktisuus ja niiden fyysisten hahmojen "luonnollinen" muuntautuminen tilanteesta riippuen saavat aikaan sen, että sarjat tuntuvat enemmän unelta kuin useimpien varsinaisesti uriaan kuvittavan piirtäjän työt.

Spiegelman kertoo (Suuri Kurpitsa n:o 10) Beyerillä olevan muiden Raw'n piirtäjien tapaan kuvallisia jäljittelijöitä, joiden tarinat eivät yllä lähellekään samalle tasolle alkuperäisen kanssa. Visuaalisesti Beyer on viennyt tyylinsä niin pitkälle, että hahmon etäännyttäminen enää kauemaksi todellisuudesta tuskin onnistuu. Beyerkin selvittää kuvien sisältöä joskus tekstissään. Kun päähenkilö esimerkiksi ratsastaa on hauskaa ja tarinan kannalta mukavaa tietää, että kyseessä on hevonen eikä vaikkapa ameeba.

Omiakuvia

Piirtäjä kertoo useimpien sarjojensa pohjautuvan hänen omaan elämäänsä. Joutuminen kasvatuslaitokseen 15-vuotiaana on jättänyt jälkensä Beyerin hahmojen suhtautumiseen poliisiin ja muihin viranomaisiin. Teemana hänen sar-

Amy Jordan ovat taas pahemmassa kuin pulassa.

joissaan on usein vieraantuminen, se miten amerikkalaiset hänen mukaansa pelkäävät toisiaan.

Beyer kuvaa paljon yllättäviä väkivaltatilanteita ja arkipäivän julmuutta. Hän tappaa tietoisesti hahmojaan herättääkseen nämä myöhemmin henkiin. Omien sarjojensa mukaan hän kuvaa näin ihmisten toisiaan kohtaan harjoittamaa psykologista väkivaltaa ja niitä kauheita tapauksia, jotka hiljaisesti hyväksytään.

Viimeiseksi jääneessä Raw-pokkarissa Beyer kuvitti Alan Mooren käsikirjoituksen. Hänen oma vakiosankarinsa on alusta asti ollut jo nimensäkin puolesta jatkuvasti maalitauluksi joutuva Tony Target.

Samoihin aikoihin Tony'n kanssa lienevät syntyneet Agony- albumissakin (Raw/Pantheon 1987, 173 s.) riepottellut Amy ja Jordan. Amy Tilsdale ja Jordan Levine ovat tavallaan Beyerin omakuvia, kuin kaksi eri puolta hänestä. Tony, Amy ja Jordan ovat B-ihmisiä, syrjäytettyjä, jotka kokevat lähinnä pettymyksiä. Heidän maailmassaan jokaista onnenpotkuakin seuraa vääjäämättömästi uusi takaisku.

Beyerin rakentamat tragediat ovat visuaalisesti näyttäviä ja hän kikkailee taitavasti ruututaitolla. Lukukokemuksina jutut ovat puhdistavia ja hauskoja.

Radiomainoksia ja levykansia

Arcaden ja Rawn lisäksi Beyerin sarjoja ja kuvituksia ovat U.S.A:ssa julkaisseet ainakin The New York Times, The Village Voice, Bad News, Mondo Snarf ja Snake Eyes. Amy ja Jordan ovat seikkailleet strippimuodossa vaihtoehtoisissa pienissä viikkolehdistä.

Japanissa Beyerin sarjoja on julkaissut Takarajima. Niitä on myös näkynyt lehdessä nimeltä Ryuko Tsushin Om. Suosion täytyy olla varsin suuri, sillä taiteilija on tehnyt Japanissa myös radiomainoksia (Mitsubishi Motors) ja näyteikkunasonomistuksia Tokion kauppoihin.

Swatch Watch on eräiden tietojen mukaan valmistanut Beyerin disainaamia kelloja. Ilomma sai alkunsa siitä kun Mark maalaili huvikseen naamoja kellotauluihin ja myyskentieli niitä. Hän on myös valmistanut, maalannut ja myynyt sarjoihinsa pohjautuvia nukkeja. LP-levyjen kansia mies on ehtinyt suunnitella jo ainakin neljä.

Vaikka Mark Beyerin sarjoja ei ole julkaistu vielä yhtään Suomessa niitä voi yrittää bongaila seuraavista eurolehdistä ja albumeista: Metal Hurlant (Ranska), NME (GB) sekä ruotsalaisista Bruzner Zerieristä (Medusa) ja Bild & Bubblasta.

Reima Mäkinen